

Kongemagten vil gjøre sig gjældende i det Dieblit, der er Anvendelse for den. Det blev af Æscherning udtalt her i Folkethinget i Læbserne, at naar i et Dieblit den Tilstand skulde indtræde, at Rigsdagen ikke var istand til at udfylde og bruge den Magt, der var lagt i dens Hænder, vilde Magten vende tilbage til Kongemagten, hvorfra den var udgaaet, og det vil komme, mine Herrer. Naar de saa dristigt begive sig ind i det tomme Rum, vil Kongemagten komme og udfylde det tomme Rum.

Orup: Hvis den Rigsdagsstidende, der bliver lavet denne Gang, skulde blive ligesaa tyk, som den pleier at blive, saa har jeg ialtsald min Samvittighed fri. Jeg veed, jeg er uslybzig i det. De Sager, denne Samling har bragt os, have ikke friistet hverken min Arbeidslyst eller Talelyst, og nu, da vi ere komne saa langt frem, at vi kunne overse Resultatet — det er ikke større, end at en Nærsynet maa kunne overse det — viser det sig jo, at den Forudsætning, under hvilken vi fra vor Side have set paa denne Samlings Opgaver og forventede Resultater, har viist sig at være fuldtændig rigtig. Den har været, som Enhver maatte vente, og som vi Alle sammen i dette Thing lige fra Begyndelsen have været overbeviste om, nemlig at der ikke kunde komme Noget ud af en Samling som denne, i hvilken vi nu staa, og at der ikke kan komme Noget ud af et Arbeide, saa længe vi staa overfor et Ministerium, der bestandig holder Konfliktten svævende over Hoved, saa længe vi befinde os i en Stilling, hvor vi ikke vide, hvilken af Forfatningens Hovedbestemmelser der næste Dag skal sættes under Debat. Saa længe Folkethinget er stillet saaledes, at det bestandig maa være paa Bagt for at væрге sig snart mod det ene og snart mod det andet Angreb, saa længe kan man ikke vente, at et fredeligt Arbeide skal føre til betydelige Frugter. Det gamle Ord inter arma silent musae gjælder ogsaa i Politiken. Nu kunde man jo sige: Men saa selve Konfliktten, de 3 Punkter, er det da ikke Thing, som bestandig kræve ny Drøftelse, som bestandig igjen kalde Folk op til Forklaring, til Paastande og Modsigelse? Ogsaa der siger jeg Nei; de interessere ikke mig. Jeg er stillet saaledes overfor disse 3 Punkter, at jeg betragter dem som mig væsentlig uvedkommende som Medlem af dette Thing. Ganske vist er vor Forfatning i Almindelighed, og det har den høitærede Konseilspræsident Ret i, ikke anlagt paa Folkeafstemninger, paa Plebiscliter, paa direkte Forhandlinger mellem Ministeriet og Folket; det er ikke saa. Vi have ikke nogen saadan Appel paa enkelte Sager fra de parlamentariske Forsamlinger til Vælgerfolket i sin Helhed, som man har andre Steder. Det er ogsaa rigtigt, hvad den ærede Konseilspræsident fremhævede, at vor Grundlov

tværtimod paa flere Punkter har henvist til det Princip, som man med forskjellige Navne har kaldt snart Overenskomstprincippet, snart Prægrerprincippet, snart Forhandlingsprincippet, navnlig ogsaa ved den Bestemmelse, som blev nævnt af den høitærede Konseilspræsident, at Rigsdagsmændene kun ere bundne ved deres Overbevisning. Alt det er meget godt, men der er dog Tilfælde, hvor der indtræder Noget, der er en Undtagelse, og som nærmer sig meget til, hvad jeg vilde kalde lige det modsatte Princip. Det er nemlig det store Prærogativ, som Forfatningen nedlægger i Regjeringens Haand, Retten til at opløse Folkethinget. Naar Ministeriet bruger denne Ret, saa ser jeg ikke rettere, end at saa komme vi ind paa Noget, der har en overordentlig Lighed med, og som kommer særdeles nær til Plebisclitet. Denne overordentlige Ret, som vor Forfatning giver Ministeriet, denne Ret til at komme her ind og sige til os: Nu ere vi fæde af Forhandlingerne, nu ere vi trætte af at søge Overenskomst; de ordinære, regelmæssige Veie, hvorigjennem man ellers kommer til Resultater, behage os ikke længere, nu afbryde vi Forhandlingerne og gaa direkte til Vælgerne — denne Ret, siger jeg, er et stort Vaaben, som Regjeringen har overfor Folkethinget, og som virker, ogsaa naar det ikke bruges, alene ved sin blotte Tilværelse. Det forekommer mig imidlertid, at det Vaaben ogsaa har en Væg paa den anden Side. Det lader sig ikke gjøre, at Ministeriet den ene Dag kan tale saaledes her i Folkethinget, at det den ene Dag kan sige: Nu skjønner jeg, at Folkethinget mangler Evne og Villie til at føre Forretningen videre — jeg veed vel, at der ikke er i Grundloven nogen Forpligtelse til at bruge — just disse Ord, men man kan jo bruge flere eller færre Komplimenter — det opløser altsaa Folkethinget og siger: Nu gaa vi til Befolkningen — dette lader sig ikke gjøre, siger jeg, uden at det paa den anden Side maa føre visse Konsekvenser med sig ogsaa for Ministeriets egen Stilling. Altsaa, jeg opfatter det saaledes, at da vi havde Valgene først her i Foråret 1880, var der Kamp mellem Ministeriet og Folkethinget for at vinde den offentlige Mening. Paa den Maade fegtede vi Valgstampen tilende — Ministeriet tabte. Da der saa kom en Opløsning til og nye Valg, forstod jeg den Situation saaledes, at det ikke længere var en Kamp mellem Folkethinget og Ministeriet, men en Kamp mellem Ministeriet og Vælgerne. Hvor jeg kom hen efter den anden Opløsning, sagde jeg til Vælgerne: Ja, mine Herrer, nu er det ikke længere os Folkethingsmænd, det gjælder, nu staar Kampen mellem Ministeriet og den almindelige Valgret, det er den almindelige Valgret, Ministeriet angriber. Dette er min almindelige Opfattelse, som jeg nok har havt Lyst til at gjentage herinde; jeg tror, den er rigtig. Naar Ministeriet nu har